

10 financiële valkuilen bij echtscheiding

Vaak krijgen emoties bij echtscheidingen de overhand. Daardoor raken droge en nuchtere financiële feiten nogal eens uit beeld bij ex-partners. Hoe lastig ook, neem tijdig maatregelen en voorkom dat je in 1 van deze valkuilen trapt.

1 Als we in gemeenschap van goederen trouwen, is alles gezamenlijk

Tot 1 januari 2018 was dit waar, maar per die datum is het huwelijksvermogensrecht aangepast. Sindsdien valt alleen nog in de gemeenschap wat jullie voor het huwelijk al gemeenschappelijk hadden, zelfs als de één 99% van het goed in bezit had en de ander maar 1%. Als jullie na 1 januari 2018 in gemeenschap zijn getrouwd, gaat dit goed

jullie elk voor de helft aan. Maar de goederen die niet gemeenschappelijk zijn, blijven na 1 januari 2018 tot het privévermogen behoren. Dat vraagt om een gedegen administratie voorafgaand aan het huwelijk. Als je nu in gemeenschap van goederen trouwt en niet vastlegt wat jullie elk voor het huwelijk privé in bezit hadden, kun je moeilijk aantonen wat van jou was als je na 25 jaar gaat scheiden. En nog altijd geldt de regel: wie stelt, die bewijst.

2 De huwelijkse voorwaarden hoeven we niet uit te voeren want we houden toch van elkaar?

Vlak voor het huwelijk maakten jullie bij de notaris huwelijkse voorwaarden. Tijdens jullie huwelijk hebben jullie er nooit meer naar gekeken, laat staan dat je ze daadwerkelijk hebt uitgevoerd. Geen probleem, toch? Tot het moment dat de liefde over is en je huwelijk op de klippen loopt. Dan moeten de huwelijkse voorwaarden alsnog uitgevoerd

worden. Het kan aanleiding zijn tot een lange strijd die feitelijk onnodig is. Als je huwelijkse voorwaarden maakt, voer ze dan met enige regelmaat uit. Afspraken nakomen als je vriendjes bent, gaat namelijk een stuk makkelijker. En het wordt een stuk duurder op het moment dat je tegenover elkaar staat in een echtscheidingsprocedure.

3 Ik heb bij echtscheiding geen financieel advies nodig

Een echtscheiding gaat, naast de kinderen en emotie, altijd over geld: geld dat verdeeld, verrekend of verevend moet worden. Hierbij wil je natuurlijk niet dat uiteindelijk de Belastingdienst de lachende derde wordt. De fiscale gevolgen van de financiële regeling die jullie willen treffen, moet kloppen en daarbij is de fiscale wetgeving nogal dwingend van aard. Daarnaast heeft de Belastingdienst het recht om het echtscheidingsconvenant ter inzage op te vragen. Zorg daarom voor een onderbouwd en kloppend financieel hoofdstuk in jullie echtscheidingsconvenant. Vergeet niet dat jullie daar een gezamenlijk belang bij hebben, want je kunt nog zo graag willen dat je ex zo min mogelijk krijgt, uiteindelijk kan dit een peperdure oplossing blijken te zijn als de verdeling fiscale onzuiverheden bevat. Het is daarom altijd verstandig om, naast jouw advocaat, ook een financieel adviseur in te schakelen. Die kan wat advocaten vaak niet kunnen: je echtscheiding financieel en fiscaal zo optimaal mogelijk afwickelen.

4 Jij de woning? Dan betaal ik geen alimentatie!

Als de woning gemeenschappelijk eigendom is, moet je de overwaarde delen. Ko-

men jullie samen overeen dat één van jullie beiden de woning met de volledige overwaarde houdt, en dat de ander geen alimentatie hoeft te betalen? Dan heeft de Belastingdienst het recht om alsnog de helft van de overwaarde te belasten met (maximaal) 49,5% inkomstenbelasting. De Belastingdienst ziet dit als afkoop van alimentatie. Netto-vermogen kun je nu eenmaal niet zomaar verrekenen met bruto-alimentatie.

‘Afspraken nakomen is beter als je vriendjes met elkaar bent’

5 Je mag in het huis blijven wonen zolang je wilt

Zolang jullie beiden eigenaar zijn en samen in een eigen huis wonen, is dit jullie hoofdverblijf en voor de fiscus een eigen woning. Dat stopt als 1 van jullie het huis verlaat. Toch mag de vertrekkende partner fiscaal als eigen woning blijven zien tot 24 maanden na vertrek. In de aangifte inkomstenbelasting is het best ingewikkeld. De ‘blijver’ geeft zijn deel van het eigenwoningforfait op als ‘eigen’ eigenwoningforfait. Het andere deel geeft deze op als ‘ontvangen alimentatie’. De vertrekkende partner geeft zijn deel van het eigenwoningforfait op, maar mag deze ook weer aftrekken als ‘betaalde alimentatie’. Voor de vertrekkende partner verloopt dat niet altijd fiscaal neutraal vanwege de aftrekbeperking tot 37% voor aftrekposten. De bijtelling vindt plaats tegen 49,5% als je meer verdient dan €73.000 (2023). Bij de blijver wordt

het eigenwoningforfait voor 100% belast. Betaalt de vertrekkende (deels) mee aan de hypotheekrente? Dan geeft diegene in de aangifte de betaalde rente op als vorm van partneralimentatie. Na 2 jaar verandert dit. Bij de vertrekkende gaat zijn deel van de waarde van de woning (minus de eventuele hypotheek) naar box 3. De rente is dan niet meer aftrekbaar. De blijver kan voor zijn deel gewoon de eigenwoningregeling toepassen. Kortom, de toerekening van de kosten voor de eigen woning is best ingewikkeld en vereist maatwerk en zorgvuldige onderlinge afspraken. Stem dit daarom altijd goed af met je financieel adviseur.

6 Wij zijn wel gezamenlijk eigenaar, maar ik houd de overwaarde

Als de eigendom van de woning gemeenschappelijk is, moet je de overwaarde samen delen. Doet je dit niet, dan kan de Belastingdienst zich op het standpunt stellen dat hier sprake is van een belaste schenking. Dat hoeft je niet te beletten om samen te besluiten om de overwaarde ongelijk te verdelen. Neem dan in het echtscheidingsconvenant op dat deze schenking beoogd is. Dan kun je de belaste schenking in ieder geval tegen het lage (echtgenoten) tarief afwickelen. Zelfs al ben je formeel, door de echtscheiding, geen echtgenoten meer van elkaar. Je kunt de overwaarde in de vorm van een lening ook schuldig blijven. Spreek dan wel een zakelijke rente af. Dan voorkom je dat de Belastingdienst zich alsnog op het standpunt stelt dat sprake is van een belaste schenking.

7 De aandelen in mijn BV zijn ook van mij

Als de directeur-grootaandeelhouder (DGA) in gemeenschap van goederen is gehuwd, gaat de helft van het economisch belang van zijn aandelen over op de echtgenoot(e). Dat werkt natuurlijk niet bij een echtscheiding. Daarom moeten in zo'n situatie de aandelen na de echtscheiding door de echtgenoot(e) aan de DGA worden geleverd en heeft de echtgenoot(e) recht op de waarde. Zo'n toedeling wordt fiscaal in principe niet behandeld als een vervreemding. Er wordt geen belasting over deze transactie geheven als de verdeling binnen

Scheiding kort voor de pensioendatum

Heb je gewoon nabestaandenpensioen opgebouwd en ga je scheiden met jouw pensioendatum in zicht? Dan kan het aantrekkelijk zijn om het pensioen te converteren. Het opgebouwde nabestaandenpensioen wordt dan omgezet in een hoger ouderdompensioen voor elk van jullie. Het risico van voortijdig overlijden kun je opvangen door een lineair afnemend legaat in je testament op te nemen. Het spreekt voor zich dat dit een goede vertrouwensband tussen jullie vereist, omdat je theoretisch je testament tussentijds zo weer zou kunnen wijzigen.

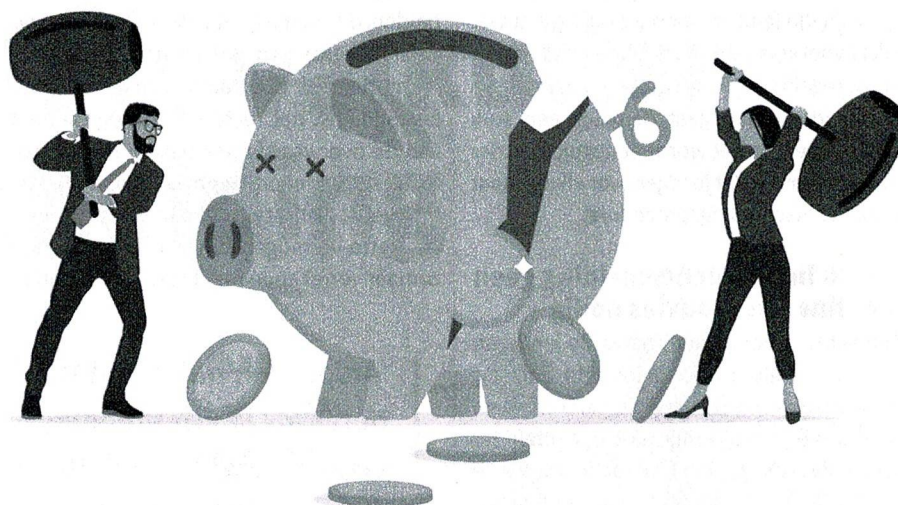
2 jaar na de indiening van het verzoek tot echtscheiding plaatsvindt via de notaris.

8 Het is mijn goodwill, niet die van jou, dus krijg je niets

De marktwaarde van een onderneming bestaat niet alleen uit de waarde van alle bezittingen. Er zijn ook andere elementen die de waarde bepalen, bijvoorbeeld een flinke cliëntenportefeuille. Als een overnemer daar geld voor betaalt, wordt dat deel van de overnamesom 'goodwill' genoemd. In hoeverre deze goodwill ook bij echtscheiding een rol speelt, is afhankelijk van de vraag of deze goodwill al dan niet aan de ondernemer zelf verbonden is. Ofwel: is de goodwill persoonlijk of zakelijk. Als het bestaansrecht van de onderneming in grote mate afhankelijk is van de inbreng van de ondernemer zelf, is sprake van 'persoonlijke goodwill'. Als de goodwill te realiseren is als zelfstandige waarde, dus zonder de betrokkenheid van de ondernemer, is sprake van 'zakelijke goodwill'. Persoonlijke goodwill speelt geen rol bij de echtscheiding en komt niet voor verdeling in aanmerking. 'Zakelijke goodwill' komt wel voor verdeling of verrekening in aanmerking.

9 Als ik doodga, krijg jij nabestaandenpensioen in plaats van alimentatie

De meest toegepaste vorm van pensioendeeling is 'verevening'. Dat wil zeggen dat je het ouderdompensioen, dat je tijdens het huwelijk hebt opgebouwd, gelijk verdeelt. Het tot de echtscheiding opgebouwde nabestaandenpensioen blijft dan gereserveerd voor de langstlevende van jullie beiden. Dit kan van belang zijn als één van jullie

beiden afhankelijk is van alimentatie. Na het overlijden van de alimentatieplichtige vervalt immers de alimentatie en moet het nabestaandenpensioen dit opvangen. Tegenwoordig verzekeren vrijwel alle pensioenfondsen het nabestaandenpensioen op risicobasis. Dat wil zeggen dat er geen nabestaandenpensioen wordt opgebouwd. Dat is een probleem bij echtscheidingen. Als de alimentatieplichtige overlijdt, komt er geen nabestaandenpensioen tot uitkering. En daar gaat het mis. Nu de Wet toekomst pensioenen een feit is, verdient het nabestaandenpensioen nog meer aandacht. Hierin is bepaald dat er alleen nog nabestaandenpensioen op risicobasis wordt verzekerd. Daarom is het van belang om tijdens het echtscheidingsproces aandacht aan te besteden aan het nabestaandenpensioen. Vraag dus altijd een opgave bij echtscheiding aan je pensioenverzekeraar. Als er onvoldoende nabestaandenpensioen is opgebouwd, kun je een voorziening voor

het wegvallen van alimentatie treffen, bijvoorbeeld door een overlijdensrisicoverzekering af te sluiten.

10 Jij het spaargeld, ik de lijfrente

Het in een lijfrentepolis opgebouwde kapitaal is bruto-geld. Je hebt de premies immers kunnen aftrekken van je belastbaar inkomen. Te zijner tijd ga je met het opgebouwde bedrag een lijfrente aankopen, waarvan de termijnen belast zijn met inkomstenbelasting. Als je de lijfrenteverzekering echter vóór de afloopdatum verrekent met netto-vermogen, ziet de Belastingdienst daar een afkoop in. De afkoop van een lijfrente vóór de einddatum is fiscaal gezien een verboden handeling, die belast kan worden met maximaal 49,5% inkomstenbelasting. Daarnaast mag de Belastingdienst in de meeste gevallen nog 20% revisierente heffen. Dat is een soort boeterente. Een lijfrente die deel uitmaakt van een gemeenschap kan alleen zonder fiscale ruis worden verdeeld als deze zodanig gesplitst wordt dat er twee gelijke delen voor ieder van jullie overblijven. Onder het motto: 'Jij het pensioen, ik de lijfrente' mag de lijfrente overigens wel verrekend worden met pensioen. Dat is immers ook bruto.

En hoe zit het met co-ouderschap?

Vaak wordt de kinderbijslag door één van de ouders aangevraagd. Maar juist bij co-ouderschap met twee of meer kinderen is het financieel voordelig de SVB te vragen de kinderbijslag op twee bankrekeningen uit te betalen. Jullie krijgen dan mogelijk alle twee recht op het kindgebonden budget en de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Hoe dat precies werkt en waar je op moet letten, lees je op www.fiscalert.nl. Type 'co-ouderschap' in de zoekbalk op de pagina.

Geertje Tuinema CFP is financieel planner en registermediator in Overveen (www.tuinema.nl)